

(Ф 03.02. – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний авіаційний університет

Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

Кафедра соціології та політології

УЗГОДЖЕНО

Декаан ФЛСК

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ

« » 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Анатолій ПОЛУХІН

«06» 05 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Громадянське суспільство в політичному процесі»

Освітньо-професійна програма: «Політологія»

Галузь знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність:

052 «Політологія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	3	105 / 3,5	17	34	–	54	–	–	Диф.залік 3 с.

Індекс: НБ-8-052/21-2.1.13

СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022

Робочу програму навчальної дисципліни «Громадянське суспільство в політичному процесі» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Політологія», навчального та робочого навчального планів №№ НБ-8-052/21, РБ-8-052/21, підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

доцент кафедри соціології та політології

Боровський О.О.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 052 «Політологія» та освітньо-професійною програмою «Політологія» – кафедри соціології та політології, протокол № 1 від «12» січня 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми

Штепа С.О.

Завідувачка кафедри

Хомерікі О.А.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 4 від «05» 04 2022 р.

Голова НМРР

Кокарева А.М.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Громадянське суспільство в політичному процесі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022
		стор.3 з 12	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	6
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	9

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Громадянське суспільство в політичному процесі» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують базову підготовку фахівців з політології і входить до циклу професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Політологія».

Метою викладання дисципліни формування у студентів знань про утворення, розвиток та функціонування громадянського суспільства як в Україні, так і в зарубіжних країнах.

Завдання вивчення навчальної дисципліни є:

- розкрити зміст та значення поняття «громадянське суспільство»;
- визначити специфіку його становлення в різних країнах;
- розуміти концептуальні засади розвитку громадянського суспільства в світі;
- аналізувати становлення громадянського суспільства в Україні;
- з'ясувати особливості взаємовідносин громадянського суспільства з державою.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Вивчення навчальної дисципліни «Громадянське суспільство в політичному процесі» передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Політологія». А саме:

- з'ясувати генезис теорії громадянського суспільства, історичну тенденцію громадянського оновлення;
- аналізувати стадії розвитку громадянського суспільства за Дж. Александером;
- знати та аналізувати процес становлення громадянського суспільства в Україні та правові засади розвитку громадянського суспільства у період після здобуття незалежності;
- знати та вміти порівнювати часові моделі громадянського суспільства та моделі, в яких враховано переважання тих чи інших функцій у життєдіяльності громадянських суспільств;
- використовувати понятійно-категоріальний апарат політичної науки для вирішення професійних проблем.

Підсумкові результати навчання: (далі ПРН)

ПРН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ПРН18. Здійснювати порівняльний аналіз різних політичних систем, співставлення різних політичних явищ (політичних режимів, типів політичних культур) з точки зору оцінки тенденцій їх розвитку, функціонування, типології, виявлення закономірностей.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

ЗК1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетенції (далі – ФК).

ФК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ФК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ФК11. Уміння здійснювати аналіз діяльності політичних інститутів з точки зору їх легітимності, соціальних ризиків та наслідків, здійснювати соціологічну експертизу політики.

1.4 Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Громадянське суспільство в політичному процесі» базується на знаннях з дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Політичні основи держави», «Теорія політики», «Історія політичних вчень», «Історія політичної думки України» та є базою для вивчення таких дисциплін, як «Виборчі системи та виборчий процес», «Політична культура та ідеології», «Політична поведінка та політична участь», «Політична конфліктологія», «Політичні комунікації та PR».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: навчального модуля №1 «Громадянське суспільство: історичний та політологічний контекст», який є логічно завершеною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль №1 «Громадянське суспільство: історичний та політологічний контекст»

Інтегровані вимоги модуля №1:

Знати становлення і розвиток громадянського суспільства, філософські методи аналізу громадянського суспільства, зміст, суб'єкти і форми політичної діяльності, основні риси громадянської культури; визначати та аналізувати проблеми взаємодії між об'єднаннями громадян та інститутами держави, культурно-ціннісний вимір сучасного розвитку українського суспільства, процес становлення громадянського суспільства в Україні та правові засади розвитку громадянського суспільства у період після здобуття незалежності; причини появи глобального громадянського суспільства, шляхи оптимізації взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства.

Тема 1.1. Сутність та різновиди громадянського суспільства

Поняття, структура, функції, моделі громадянського суспільства Інститути громадянського суспільства.

Функції та атрибути громадянського суспільства. Моделі громадянських суспільств.

Демократичне громадянське суспільство. Посередницьке громадянське суспільство. Виборче громадянське суспільство.

Тема 1.2. Історична еволюція громадянського суспільства

Історична еволюція громадянського суспільства та уявлень про нього. Філософські методи аналізу громадянського суспільства.

Основні етапи розвитку ідеї громадянського суспільства в світовій науковій думці.

Тема 1.3. Концепції громадянського суспільства ХХ ст.

Т. Парсонс та А. Грамші про громадянське суспільство. Ю. Хабермас про громадянське суспільство як сферу відкритості та громадського дискурсу. Роль громадянського суспільства в розвитку демократії (М. Уоррен, М. Ховард).

Взаємодія громадянського суспільства та держави в концепціях авторів ХХ ст. (Т. Янссон, Е. Внук-Липинський). Погляди Дж. Александера на сутність громадянського суспільства.

Концепції громадянського суспільства, розроблені в період третьої хвилі демократизації (А. Міхнік, С. Хантінгтон, Г. О'Доннелл, Ф. Шміттер).

Тема 1.4. Політичні аспекти громадянського суспільства

Зміст, суб'єкти і форми політичної діяльності.

Громадяни як суб'єкти політичної діяльності, їх політична культура.

Взаємодія між об'єднаннями громадян та інститутами держави. Громадянська самосвідомість та вплив громадськості на прийняття політичних рішень. Лобізм.

Тема 1.5. Держава і громадянське суспільство

Теоретичні моделі взаємодії громадянського суспільства і держави.

Права і свободи людини та відповідальність держави за їх дотримання, гарантування та захист.

Позитивні і негативні зобов'язання держави.

Тема 1.6. Громадянське суспільство в Україні: процес формування та розвитку

Процес становлення громадянського суспільства в Україні.

Відмінності громадянського суспільства і держави. Праця Б. Кістяківського «Філософія і соціологія права».

Правові засади розвитку громадянського суспільства у період після здобуття незалежності. Правове забезпечення функціонування громадянського суспільства в Україні.

Тема 1.7. Західноєвропейська модель громадянського суспільства

Глобальне громадянське суспільство: поняття та сутність.

Причини появи глобального громадянського суспільства.

Основні актори глобального громадянського суспільства. Сучасні інформаційні технології та глобальне громадянське суспільство. Функціонування громадянського суспільства в світлі глобальних проблем сучасності.

Тема 1.8. Організаційні форми взаємодії державних органів з громадськими об'єднаннями

Інституційні структури, що забезпечують взаємодію державних органів виконавчої влади з громадянським суспільством. Процедури взаємодії влади з суспільством: слухання, діалог, партнерство та інші. Оптимізація взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства.

Тема 1.9. Основні тенденції молодіжної активності та самоорганізації

Організаційне та інформаційно-аналітичне забезпечення взаємодії держави з молодіжними громадськими об'єднаннями. Процедури взаємодії держави та громадянського суспільства: слухання, діалог, партнерство.

Шляхи оптимізації взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства.

Нові практики самоорганізації молоді.

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Семінар. заняття	СРС	Усього	Лекції	Семінар. заняття	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль №1 «Громадянське суспільство: історичний та політологічний контекст»									
3 семестр									
1.1	Сутність та різновиди громадянського суспільства	8	2	2	4				

1.2	Громадянське суспільство та основні проблеми його формування	5	-	2	3				
1.3	Історична еволюція громадянського суспільства	8	2	2	4				
1.4	Соціополітична структура та функції громадянського суспільства	5	-	2	3				
1.5	Концепції громадянського суспільства ХХ ст.	8	2	2	4				
1.6	Проблеми розвитку громадянського суспільства країн Європи	5	-	2	3				
1.7	Політичні аспекти громадянського суспільства	8	2	2	4				
1.8	Сутність і генеза громадянськості	5	-	2	3				
1.9	Держава і громадянське суспільство	8	2	2	4				
1.10	Громадянське суспільство та правова держава	5	-	2	3				
1.11	Громадянське суспільство в Україні: процес формування та розвитку	7	2	2	3				
1.12	Антикорупційна діяльність організацій громадянського суспільства	5	-	2	3				
1.13	Західноєвропейська модель громадянського суспільства	7	2	2	3				
1.14	Моделі громадянських суспільств, їх характеристика	5	-	2	3				
1.15	Організаційні форми взаємодії державних органів з громадськими об'єднаннями	7	2	2	3				
1.16	Основні тенденції молодіжної активності та самоорганізації	6	1	2	3				
1.17	Модульна контрольна робота №1	3	-	2	1				
Усього за модулем №1		105	17	34	54				
Усього за навчальною дисципліною		105	17	34	54				

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовується поточне, усне опитування, контрольна робота, підготовка презентацій.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, опрацюванні практичних занять, самостійному вирішенні навчальних задач, написанні есе та підготовці презентації, а також роботі з навчальною та науковою літературою.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку: монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін.; за ред. М. П. Требіна. – Х.: Право, 2013. – 536 с.

3.2.2. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку : аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Андриученко Т. В., Бекешкіна І. Е. та ін.]; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. – К.: НІСД, 2018. – 128 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Громадянське суспільство в політичному процесі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022
		стор.8 з 12	

3.2.3. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку/ За заг. ред. Ф.М. Рудича. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 412 с.

3.2.4. Закон України «Про громадські об'єднання». Відомості Верховної Ради України. 2013. № 1.

3.2.5. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і неklasичних інтерпретаціях: Монографія. – Київ, Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 520 с.

3.2.6. Кін Д. Громадянське суспільство: Старі образи, нове бачення. – К.: К.І.С. (Київ. Інформація. Сервіс): Аналіт. дослідн. центр «АНОД», 2000. – 191с.

3.2.7. Купрій В., Паливода Л. Громадська експертиза та громадський моніторинг діяльності органів влади: навч. Посіб. – К. : Макрос, 2011. – 200 с.

3.2.8. Цвих В.Ф., Горбняк О.В., Кобильник В. Громадянське суспільство: Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Абетка Світ, 2009. – 111 с.

3.2.9. Цурканова І.О. Політологія : Конспект лекцій з дисципліни «Філософія та політологія» для студентів усіх спеціальностей : навчальний посібник – Дніпро : УДУНТ, 2022. 102 с.

3.2.10. Прокопчук І.І. Проблема демократичного транзиту у працях французького вченого Алексіса де Токвіля// Грані.- 2021.- Том. 24.- вип. 12.- с. 30-37.

3.2.11. Прокопчук І.І. Ліберально-демократична теорія влади Алексіса де Токвіля// Наукові перспективи.-2022.-вип.1 (19).- с.221-232.

3.2.12. Морарь М.В. Політологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2019. 176с.

3.2.13. Недюха М.П. Правова ідеологія українського суспільства: монографія. 2-ге вид., випр. і доп. К.: «МП «Леся», 2022. 450 с.

3.2.14. Недюха М.П. Політична корупція в Україні: соціальні механізми ідентифікації, попередження та протидії. Доповідь // Трансформація соціальних інститутів в інформаційному суспільстві. ІV Конгрес Соціологічної асоціації України. Харків, 28-29 жовтня 2021 р. X.: 2021/
<https://us04web.zoom.us/j/75158218287?pwd=c2kzeTlueWhkMXVwc3JuanZDWUJ1z09hGo>

3.2.15. Недюха М.П. Архетипні засади соціологічного дослідження українського суспільства // Трансформація соціальних інститутів в інформаційному суспільстві. ІV Конгрес Соціологічної асоціації України. Тези доповідей. Харків, 28-29 жовтня 2021 р. // <https://sau.in.ua/app/uploads/2021/12/tezy-iv-kongresu-sau.pdf>

3.2.16. Недюха М.П. Правова ідеологія як засіб систематизації законодавства // Центр законопроектних студій // URL: <http://lawdrafting.org/fahova-pozitsiya/>

3.2.17. Піча В.М. Політологія / В.М. Піча, Н.М. Хома // Навч. посібник. – Львів, 2019. – 341 с.

Допоміжна література

3.2.18. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. – Львів: Літопис, 2000. – 317 с.

3.2.19. Гантінгтон Семюел П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку (пер. з англ. Н.Климчук) / Гантінгтон Семюел П. – Львів: Кальварія, 2006. – 474 с.

3.2.20. Грищук О.В. Філософія конституційних цінностей: монографія. – Київ: «Компанія ВАІТЕ», 2019. – 416 с.

3.2.21. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія. Ю.Ж. Шайгородський, Т.С. Андрійчук, А.Я. Дідух та ін. К.: Паливода А.В., 2011. – 148 с.

3.2.22. Держава і громадянське суспільство в Україні: пошук концепції співпраці: аналітична доповідь. За ред. О.М. Майбороди. – К.: ППІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН Укр, 2013. – 376 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Громадянське суспільство в політичному процесі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 12.01.08-01-2022
		стор.9 з 12	

3.3.1. Веб-сторінка Українсько-канадського проекту «Розбудова демократії»:
<http://www.democracy.kiev.ua>

3.3.2. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3.3.3. Доповідь про людський розвиток <http://hdr.undp.org/en/>

3.3.4. Індекс сталості організацій громадянського суспільства (Civil Society Organisations Sustainability Index - CSOSI) <http://www.ucipr.org.ua>

3.3.5. Індекс демократії. Democracy Index - World Democracy Report. www.eiu.com

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
	Денна форма навчання
	3 семестр
Модуль № 1 «Громадянське суспільство: історичний та політологічний контекст»	
Відповідь на практичному занятті (5 б. х 8)	40
Написання аналітичної записки (10 б. х 1)	10
Підготовка презентації (20 б. х 1)	20
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>42 бали</i>
Виконання модульної контрольної роботи №1	30
Усього за модулем	100
Усього за дисципліною	100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховують студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. В випадку диференційованого заліку підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Громадянське суспільство в політичному процесі»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 12.01.08-01-2022

стор.10 з 12

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1.	03.02	06.05.22	Редоренко К. А		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Голова Ч. О.	09.02.24		Відсутній ризик РМТ-2023

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

**Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою
(рекомендовані значення)**

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)